

Vasile Grunea Egy Purimi Bálon



Brassóban a Redut teremben készült a kép Purimkor. Ez egy koncertterem, ahol a felnőtteknek és a gyerekeknek külön rendeztek tradicionális farsangi bált. Egy ilyen farsangi bálon vagyok. Talán 1933-ban készült a kép. Én csizmadiának öltöztem. Az édesanyám csinálta a ruhát, de ez nem lehetett nagy probléma, mert normális öltözetben vagyok, és ahogy akkor mondtuk, csizliksapka van a fejemen. Cszizliknek mondták a rosszul nevelt inasokat: úgy viselkedsz, mint egy csizlik. A mellettem levő lányt, azt hiszem, Springer Zsuzsának hívták, egy jobb családnál szolgáló

szobalányruhája van. Purimkor általában volt koncert a Redutban, ami eredetileg egy nagy koncert- vagy bálterem volt. Általában ott szerveztek jelmezbált a gyerekeknek. Nem kellett előadni semmit, de azért farsangszerű ruhába öltözött mindenki és táncoltunk. A mamák hozták a málnaszörpöt, és málnaszörpöt ittunk. Voltak sütemények. A mamák körben ültek, s vigyáztak, nehogy valami történjen a gyerekekkel. Este a fölnöttek részére volt purimi bál, de én a fölnöttek bálján nem voltam, úgyhogy nem tudom, hogy a fölnöttek is farsangi ruhát öltöttek-e, de a gyermekek részére, emlékszem, volt ilyesmi. Ilyenkor nem számított, hogy ki ortodox vagy neológ. A különbség inkább csak a templomnál nyilvánult meg, mivel az ortodoxok tradicionalistábbak voltak. A szegényebb réteg az ortodoxiához tartozott, a gazdagabb réteg a neológ templomhoz tartozott. A neológ templom azon kevés zsidó templomok közé tartozott, aminek orgonája is volt, s a két világháború között egy jó ideig a zsidó kórust egy nem zsidó zenész vezette. A neológ templom mellett épült a zsidó elemi iskola és a papi [rabbi] lakás. 1940-ben vagy 1941-ben a legionisták elfoglalták a templomot, feldúlták, és még az orgonasípkat is ellopták. A zsidó iskolából diákotthont csináltak a legionista diákoknak, és kilakoltatták Deutsch Ármin neológ rabbit. (A két fia még a második világháború előtt emigrált Palesztinába. Az egyik elég neves biológus volt Izraelben, a másik fiáról annyit tudok, hogy 1943--44-ben az angol hadseregben a zsidó brigádban szolgált. 1944 után hazajött látogatóba az apjához.) Engem körülmetéltek, és bár micvám is volt. Egy jesivába járó bóherhez jártam előkészítőre, akkor a rabbi nem foglalkozott ilyen kis dolgokkal. Nem volt jesiva Brassóban, de jöttek jesiva-bóherék, akik tanítottak, még mielőtt befejezték a jesivát. Megtanított két alapdologra. Az egyik az ima, amit kellett mondjál, mielőtt fölteszed az imaszíjat és az imasálat. A bár micvókor teszed föl legelőször, és utána aztán minden reggel föl kellene tegyed az imaszíjakat és a tálitot is. Ugyanakkor megtanítja a perikópát, ami épp arra a szombatra esik, amikor van a bár micvó. Te azt megtanulod kvázi kívülről, hogy jól el tudd mondani a templomban. Utána otthon vagy a templom előtermében rendeznek egy tikunt, egy ünnepséget. [A tikun (tikkün) járzeitkor rendezett kisebb lakomát jelent, Grunea László valószínűleg szöudára gondolt. - A szerk.] Nekem novemberben volt a bár micvám, akkor a nagy templomterem mögötti kistermet fűtötték télen, és emlékszem, hogy az ottani asztalnál mondtam el, amit kellett. Aztán meghívtuk haza a legjobb zsidó barátokat, és mint születésnapkor, hoztak ajándékot, töltőtollat, töltőceruzát és főleg könyveket. És persze voltak sütemények is. A nővéremnek nem volt bát micvája, a gálutban, nálunk Brassóban akkor ez nem volt szokás.